

Zenés köszöntő

Tisztelt Olvasónk!

A századik születésnapos Magyar Tüdőgyógyász Társaság képzeletbeli tortájára az Amega is hoz egy gyertyát. Ha minden tagunk kezében ott világítana egy-egy kanócos viaszrúd, bizony nagy világosság támadna – például Svédországban, ahol immár egész kórházi osztályok hivatalos nyelve a magyar. A viccek standardjai között szerepel a „két (...) találkozik a vonaton” formáció is. Nehéz azonban úgy kezdeni egy sztorit, hogy „két magyar tüdőgyógyász találkozik” – ugyanis azonnal adódik a kérdés: de hol? Úgy értem, melyik országban?

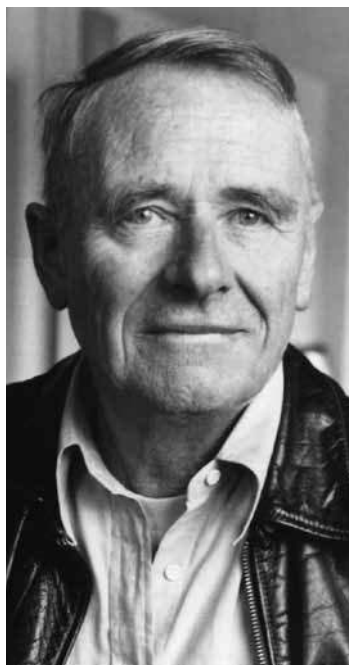

Kedves későn ébredő itthonmaradottak, kalandvágyból még hazai vizeken evezők, reménytelenül Kárpát-medenceivé csontosodott kollégák, és Ti, akik hazaugrottatok a századik éves örökifjút megünnepelni! Nektek ajánlja a Rovatvezető ezt a számot, aki maga is cihelődik: igaz, reményei szerint a schengeni határokat talán nem kell átlépnie...

A rovat pedig marad – talán nagyobb levegőt véve, a tüdőgyógyászat nem-asztmatikus ágainak kultúrortvostani aspektusaira vetve kutató tekintetét. Ezzel az elegáns képzavarral búcsúzik egyelőre a Rovatvezető, és kíván Valamennyiőtöknek hasznos és szép emléket okozó 100-ikat...

Dr. Molnár F. Tamás

A helyszín Velence, az időpont 1678. Jövendő betegünk épp megszületik: apja Giovanni Battista, a Rovatvezető kollégája: ugyanis városi borbély, s nem mellékesen hegedűs. Köpölyöz,

Christopher Isherwood
(1904–1986)

fogat húz, és hogy ne fájjon annyira, a művészetekhez menekül... A mocsaras kigőzölgésű, lagúnákkal szelt mesebeli városban az újszülött azonnal megbetegszik. Nem csoda, a satnya kis baba felsőlégúti fertőzések sorozatán esik át, alig fejlődik. Életben maradásához nem sok reményt fűztek: gyorsan meg is keresztelik. Mindvégig nyápic, befelé forduló, magának való fiúcska maradt. Lelki élete azonban dús, és belső harmóniájától vezetve a papi hivatást választotta. 1703-ban szentelik fel: vörös haja miatt Il Prete Rosso-nak nevezik.

Egyre súlyosbodó asztmája, melyre a levegőváltáson kívül nem volt más gyógyír, nem engedte felszentelt hivatása kiteljesedését: a misézésben is akadályozta. Az európai kultúra nagy szerencséjére az Ospedale della Pietà zene-tanára és házi szerzője lett. Kompozíciós elve a rövid, könnyen felismerhető sorrendű, ismétlődő hangcsoportokon nyugszik, maga is virtuóz hegedűs. Zeneművei gyorsak, egyszerűek (el-

végre sokuk eleve gyakorlásra született), a lélek mélyéről jönnek – na és felejthetetlenek. Úgy mondják, hogy az alkotás közben a kottamásoló nem győzte követni a hangjegyek lejegyzésével. Legismertebb műve *A négy évszak*, melyből az allergológiai szakmai sovinizmus az őst és a tavaszt a pollenallergia miatt emeli ki. Érdekes a komponista eredeti saját kezű feljegyzése: „a Tavasz tételben egy kutya ugat”.

1. Kiről van szó?

- Antonio Vivaldi (1678–1741)
- Ludwig van Beethoven (1770–1827)
- Arnold Schönberg (1874–1951)
- Leonard Bernstein (1918–1990)

Mindazonáltal a fent említett négy személyt összeköti valami: tekintve a lap profilját, ezt nem is olyan nagyon nehéz kitalálni.

2. Mi tehát a kapcsolat?

- mindegyikük olasz származású
- valamennyien asztmásak voltak
- mindegyik európai
- egyiküknek sincs köze a jazzhez

A könnyűzene sem mentes az asztmától, különösen, hogy bizonyos inhalatív ágensek nagy népszerűségnek örvendenek ezekben a körökben.

3. Az alábbiak közül ki asztmás?

- Al Jolson
- Al Cooper
- Al di Meola
- Al Capona
- Al Ice (Who the fuck is Alice? – létező dalcím)

Liza Minnelli-ről, a nagyszerű énekesnőről és díváról leginkább a *Kabaré* című film lélegzetelállító combú főhősnője jut eszünkbe. Judy Garland lányaként születni több mint halmozottan hátrányosnak lenni. Megfelelni, megfelelni, megfelelni – csoda-e, ha gyermekkorától kíséri asztmája. És még mondják, hogy a lelki tényező a betegségek létrejöttében – smafu... 2010-ben a *Szex és New York*-ban (*Sex and the Town 2*) önmagát alakítja. Nem kérdés, hogy nagyszerűen – így elesünk a témában felteendő kérdéstől.

Ellenben ki írta a dekadens 1920-as évekbeli Berlinben játszódó film forgatókönyve alapjául szolgáló regényt, az *Isten veled, Berlin-t?* (1939-es művébe az önarcképét is belekomponálva...)

4. Ki tehát a szerző?

- Christopher Isherwood (1904–1986)
- W. H. Auden (1907–1973)
- Graham Greene (1904–1991)
- Evelyn Waugh (1903–1966)

5. „Allergy” címmel egy ütős rock dal is született. Kihez tartozik?

- Rhythm and Blues
- Bruce Willies Blues Band
- Derek and the Dominos
- Simon and Garfunkel

Megoldások

1. (a) – Antonio Vivaldi

2. (b) – Valamennyien asztmában szenvedtek. Vivaldiról volt már szó. Ludwig van Beethoven (1770–1827) német komponista és zongorista. Bonnban született, huszas éveiben Bécsbe ment, ahol Joseph Haydn-nál tanult és virtuóz pianista hírébe került. 1796 táján kezdte elveszíteni hallását: súlyos tinnitustól is szenvedett.

Ha nem volt éppen beteg, vagy nem szenvedett asztmától, hosszú sétákat tett vázlatfüzettel a kezében a vidéken. Halhatatlanná zeneművei és Sándor György humorista *Lyukasóra* poénja tette (Tornaóra fejezet: Beethoven! Süket vagy?)

Arnold Schönberg (1874–1951) a repetitív muzsika (egyések szerint a dadogó hangok), a pentatónia atyja már élvezhette a modern asztma kezelés korai jótéteményeit.

A *West Side Story* zeneszerzőjeként híres Leonard Bernsteinre (1918–1990) neves karmesterként is emlékezünk. A jazz elemeit is felhasználta munkáiban.

3. (b) – Alice Cooper (1948–) Vincent Damon Furnier néven született, beteges gyerekként

növekedett fel (cave: asztma) míg nem amerikai rock énekesként és dalszerzőként ismerte meg a világ. 1974 óta ismerjük Al Cooper-ként. A rövid felezési idejű rocksztárok között (Janis Joplin, Jimi Hendrix, Brian Jones) meglepően hosszú életnek örvend, különösen hogy a „shock rock” vagy más néven a hard rock egyik atyja. Színpadi vadulásai között különösen híres a „csirke eset”, amikor az amerikai sajtó világgá repítette, hogy előadás közben letépte egy csirke fejét és az állat vérért itta volna. A valóság ezzel szemben az, hogy a deszkára tévedt apróságot madárnak véltve eldobta az útból az első sorban ülő kerekesszékes rajongók közé, akik lelkesen feldolgozták az ajándékot, azt hívén, hogy ez a show része. A sajtó ezután pedig tette a dolgát... Frank Zappa azt ajánlotta Coopernek, hogy mélyen hallgasson róla, mi történt valójában: ilyen publicitást bűn lenne kihagyni...

4. (a) – Christopher Isherwood

5. (d) – Simon and Garfunkel (Berta Gyula főorvos úr „találománya”, a Rovatvezető schmittelt egyet – ’oppardon...)

Liza Minnelli
(1946–)

Alice Cooper
(1948–)

Simon and
Garfunkel